

אוריינות דיגיטלית

פירוט והעמקה

הגדרת הכישור

אוריינות דיגיטלית (Digital literacy) מתמקדת ביכולת להבין את סביבת המחשב, האינטרנט והטכנולוגיה. היא מייצגת מגוון מיומנויות: יכולות טכניות, יכולות חשיבתיות ויכולות חברתיות לביצוע מטלות ולפתרון בעיות בסביבות דיגיטליות. האוריינות הדיגיטלית כוללת את היכולת לעבוד באופן יעיל עם תוכנות מחשב שונות, הכרות עם כלים טכנולוגיים ועוד.

פיתוח האוריינות הדיגיטלית כולל בתוכו פיתוח של הבנה טכנולוגית והבנה של הכלים שהטכנולוגיה מציעה לנו מול משימות החיים. מאחר ועולם הידע מתחדש ומתרחב בכל רגע נתון, אוריינות דיגיטלית היא הכלי שמסייע לנו להעריך נתונים ומידע, לכתוב בצורה אפקטיבית ומשמעותית ברשת, לייעל משימות ולשפר ביצוען, ולנצל את יתרונות הטכנולוגיה באופן בטוח, תוך הישמרות מפני סכנות אפשריות.

למה הכישור הזה חשוב בעולם העבודה?

עם השינויים הדרמטיים בתחום הדיגיטציה, חל שינוי עמוק באופן בו אנו פועלים בעולם, לרבות צריכת שירותים, למידה, חיפוש מידע ותקשורת עם אחרים. בעולם העבודה המשתנה המדיה הדיגיטלית מתרחבת והופכת למתוחכמת יותר, וכך עולה החשיבות של היכולת להשתמש בערוצים דיגיטליים לאפקטיביות בעבודה.

התפרצות מגפת הקורונה בתחילת 2020 האיצה מגמה זו. עם ההכרח בריחוק חברתי, רבים נדרשו לנהל תקשורת ולהשתמש בכלים טכנולוגיים (כמו שיחות וידאו קבוצתיות, התחברות למחשב המשרדי מרחוק, למידה מקוונת ועוד), שעד לא מזמן זוהו כשייכים באופן בלעדי לארגז הכלים של עובדים במקצועות טכנולוגיים.

"קפיצה טכנולוגית" זו התרחשה בכלל תחומי החיים כך שלמעשה אוריינות דיגיטלית הפכה להיות כישור חיוני עבור כל אחד מאיתנו.

כישור האוריינות הדיגיטלית, משפיע ומושפע באופן הדדי מכישור למידה עצמאית. על מנת להתנסות בכלים דיגיטליים, נדרשת גישה ויכולת בסיסית ללמידה עצמאית. ובאופן הפוך, ככל שהפרט מחזק

את האוריינות הדיגיטלית שלו, כך הוא נחשף, מתרגל ומחזק באופן טבעי למידה עצמאית בפלטפורמות טכנולוגיות.

חסמים ברכישת הכישור

אוכלוסיות מרוחקות ומעוטות הזדמנויות, עשויות להיות **מרוחקות גם מהעולם הדיגיטלי**, מחומרה ומתוכנה. חוסר נגישות לאינטרנט, למשל, עשוי להיות ביטוי של ערכים תרבותיים ודתיים של אוכלוסיות מסוימות, שמטרתם לצמצם חשיפה לתכנים שאינם הולמים את הקוד הדתי או התרבותי. באוכלוסיות אלו, יוכל מקדם התעסוקה לעורר שיח אודות העמדות האישיים של המשתתפים ובדיקה משותפת של אמצעי סינון שיאפשרו בכל זאת התנסות בעולם הדיגיטלי באופן שמכבד ערכים. בדרך כלל, יציאה ממשית לתעסוקה תגביר משמעותית את המוטיבציה לשיפור באוריינות הדיגיטלית על מנת לעמוד בדרישות מקום העבודה.

לעיתים, בשל **חוסר בהתנסות**, או בקרב אוכלוסיות מבוגרות אשר התרגלו לעולם עבודה בו הטכנולוגיה לא הייתה מפותחת כל כך, נוצרים **חששות ורתיעה**, "טכנופוביה" משתקת. אלו מונעים מהאדם להתנסות בכלים חדשים ולהתאים עצמו לדרישות עולם העבודה. למעשה, הוא עשוי להשקיע אנרגיה רבה בפתרון בעיות אותן יכל לפתור בקלות לו היה עושה שימוש בטכנולוגיות. לעיתים קרובות, "קפיצה למים" והתנסות מונחית ומחוברת לצורך, תוך מתן משוב מחזק, משחררת בהדרגה את החשש והרתיעה.

לשליטה בשפה יש קשר הדוק עם אוריינות דיגיטלית: אוריינות דיגיטלית דורשת התמודדות עם טקסט, תוכן ומושגים. אנשים עם **רמת שליטה נמוכה בשפת האם שלהם או בשפה שנייה, ובפרט בשפה האנגלית (השפה הרשמית של ממשקים נפוצים)**, יתקשו יותר להתמצא בכלים דיגיטליים ולהפיק מהם למידה משמעותית. מאידך, דווקא התנסות זו יכולה לשפר את רכישת השפה דרך למידה מן ההקשר.

במצב זה, ישנה חשיבות מכרעת להנגשה של הכלים הדיגיטליים לפי רמת השליטה בשפה, על מנת לאפשר חוויות הצלחה. ככלל, חשוב כי מלווה התעסוקה הנתקל בחסמים של הפרט בתחום, יברר מהו מקורם ויאפשר מתן לגיטימציה לחששות מפני התנסות עם דבר חדש ולא מוכר, מכל סיבה שהיא. תוכנית ממוקדת, ברת השגה ומדורגת תקל על ההתמודדות עם חסמים אלו. יציאה לתעסוקה באופן ממשי מייצרת מרחב טבעי שמעודד שימוש באוריינות דיגיטלית.